

Sygn. akt III AUa 716/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Pasek
Sędziowie:	SA Barbara Hejwowska SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz (spr.)
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 10 listopada 2015 r. w Lublinie

sprawy S. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji S. Ł.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 29 maja 2015 r. sygn. akt VII U 2002/14

oddala apelację.

Barbara Hejwowska Małgorzata Pasek Małgorzata Rokicka-Radoniewicz

III AUa 716/15

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 11 sierpnia 2014 roku odmówił S. Ł. przyznania prawa do emerytury, gdyż wnioskodawca nie udokumentował 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, 25-letniego stażu ubezpieczeniowego i nie osiągnął 60 lat w dacie wydania decyzji.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Lublinie wniósł S. Ł., domagając się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury. Wskazał, że pracował przez 15 lat w warunkach szczególnych w E., ponadto w 1988 roku przejął gospodarstwo rolne po rodzicach, które prowadzi do dziś. Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 29 maja 2015 roku oddalił odwołanie. Sąd Okręgowy ustalił, że S. Ł. urodzony (...) w dniu 5 sierpnia 2014 roku złożył wniosek

o emeryturę. Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Przed organem rentowym udowodnił 21 lat, 9 miesięcy i 24 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Od 1 września 1969 roku do 24 lutego 1991 roku wnioskodawca był zatrudniony w Zakładach (...) w P.. Zajmował tam stanowiska: ucznia praktycznej nauki zawody, tokarza, mistrza dyplomowanego. Wnioskodawca jako tokarz pracował na wytaczarce od 1 września 1972 roku do 31 sierpnia 1981 roku. Wykonywał wszystkie elementy żeliwne i detale potrzebne do produkcji w zakładzie. Jako mistrz pracował od 1 września 1981 roku do 24 lutego 1991 roku. Sprawdzał przecieki w maszynach i w razie ich wykrycia usuwał, regenerował pompy. Na hali, na której pracował znajdowało się 60 wtryskarek i około 20 bakielitów. Maszyny nagrzewały się do 300 stopni, aby rozpuścić tworzywo. Zadaniem wnioskodawcy było utrzymanie tych maszyn w ciągłej pracy. Pod kierownictwo wnioskodawcy podlegali ślusarze, których zadaniem było utrzymanie pracy maszyn w ruchu. Warunki pracy były ciężkie, gdyż część z rozpuszczanych tworzyw pod wpływem wysokiej temperatury ulatniała się a pracownicy je wdychali.

W dniu 14 stycznia 1988 roku wnioskodawca nabył gospodarstwo rolne przekazane mu przez rodziców o powierzchni 8,9 ha położone we W. w gminie B.. Wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym w okresach wiosenno-jesiennych, w zimie nie pracował. Nie płacił składek na ubezpieczenie społeczne rolników. W okresie, gdy miał 16 lat także pomagał rodzicom w prowadzeniu gospodarstwa. Po rozpoczęciu zatrudnienia w Zakładach (...) w P. także w nim pracował, ale nie codziennie.

W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony materiał dowodowy pozwala na jednoznaczne przyjęcie, że wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych jako tokarz od 1 września 1972 roku do 31 sierpnia 1981 roku, a jako mistrz od 1 września 1981 roku do 13 lutego 1991 roku (18 lat, 5 miesięcy i 24 dni). Są to prace odpowiednio wymienione w wykazie A w dziale III poz. 23 wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów. oraz w dziale XIV, pozycja 24 kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Sąd Okręgowy orzekł, że w sprawie mają zastosowanie przepisy art.184 ust.1 i ust.2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zgodnie z którymi ubezpieczonemu mężczyźnie urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura, po osiągnięciu wieku 60 lat, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnął okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury, to jest 15 lat oraz ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Według przepisu § 3 cytowanego rozporządzenia okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast przepis § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o FUS przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
- 2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
- 3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Powyższe oznacza, że po 1 lipca 1977 roku nie można doliczyć okresów pracy w gospodarstwie rolnym, jeżeli nie były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne rolników, co w niniejszej sprawie było bezsporne.

Podsumowując, w ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawca spełnił przesłankę legitymowania się stażem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat, gdyż udowodnił okres pracy w takich warunkach w wymiarze 18 lat, 5 miesięcy i 24 dni. Jednakże w dalszym ciągu nie spełnia przesłanki 25-letniego okresu ubezpieczenia, gdyż okres pracy w gospodarstwie rolnym, przypadający po 1 lipca 1977 roku, nie może zostać doliczony z powodu nieopłacania przez wnioskodawcę składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Odwołanie należało w tej sytuacji oddalić.

Od tego wyroku apelację wniósł wnioskodawca S. Ł. zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał:

1. obrazę przepisów prawa materialnego, tj art.10a ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego niezastosowanie a to przez nieuwzględnienie przez Sąd I instancji tego, że w okresie od 25 lutego 1991 roku do 13 marca 2003 roku S. Ł. pobierał rentę inwalidzką stanowiącą zgodnie z art.7 pkt 2 ustawy okres nieskładkowy, który powinien być zaliczony do okresu stażu ubezpieczeniowego;
2. obrazę prawa materialnego art.10 ust.1 pkt.3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego błędną wykładnię, a to przez wskazanie, że okresy pracy w gospodarstwie rolnym, przypadający po 1 lipca 1977 roku nie może zostać doliczony do okresu ubezpieczenia z powodu nieopłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników, podczas gdy w okresie od 1 lipca 1977 roku do 31 grudnia 1982 roku ma zastosowanie wyłącznie regulacja art.10 ust.1 pkt 3 ustawy, która nie warunkuje możliwości zaliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym do stażu ubezpieczenia od tego, czy rolnik u którego pracował domownik opłacał składki na ubezpieczenie społeczne rolników;
3. naruszenie przepisów postępowania cywilnego mające istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art.316 § 1 kpc i art.328 § 1 kpc poprzez wydanie wyroku z pominięciem istotnych dowodów istniejących w chwili zamknięcia rozprawy a jednocześnie nieodniesienie się przez Sąd do ich treści, a to zeznań wnioskodawcy w przedmiocie roszczenia o zaliczenie pozostawania na rencie chorobowej do okresu stażu pracy, wypisów z orzeczeń komisji do spraw inwalidztwa i zatrudniania, zaświadczenia dyrektora Szkoły Podstawowej w K. o zatrudnieniu wnioskodawcy od 1 września 1998 roku do dnia dzisiejszego, co skutkowało błędnym wyliczeniem przez Sad okresu ubezpieczenia.

Wnosił o zmianę wyroku i przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury oraz zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna, a jej zarzuty świadczą nie tylko o braku znajomości przepisów dotyczących zasad ustalania stażu ubezpieczeniowego przy ubieganiu się o świadczenia z ubezpieczenia społecznego oraz przepisów regulujących prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, ale też niezapoznania się ze stanem faktycznym sprawy.

Należy przypomnieć, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest prawo do emerytury określonej w przepisach art.184 ust.1 i ust.2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U z 20015 roku, poz.748) zgodnie z którym ubezpieczonemu mężczyźnie urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura, po osiągnięciu wieku 60 lat, jeżeli **w dniu wejścia w życie ustawy** osiągnął okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury, to jest 15 lat oraz ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. W tej sytuacji całkowicie pozbawiony podstaw jest zarzut nieuwzględnienia do okresów składkowych wnioskodawcy zatrudnienia w Szkole Podstawowej w K. po dniu 1 stycznia 1998 roku (okres od 1 września do 31 grudnia 1998 roku został wliczony do okresu ubezpieczenia).

Odnosząc się do zarzutu naruszenia prawa materialnego art. 10a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych należy zauważyć, że zgodnie z treścią tego przepisu przy ustalaniu prawa do emerytury osoby utraciła prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy uwzględnia się, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu, również okresy pobierania tej renty, ale przepis ten ma zastosowanie wyłącznie przy ustalaniu emerytury w powszechnym wieku emerytalnym na podstawie art. **26b, 27 i 28**. Natomiast wnioskodawca ubiega się o świadczenie w obniżonym wieku emerytalnym w oparciu o przepis art.184 ustawy i okres pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy nie może zostać uwzględniony do stażu ubezpieczeniowego jako okres uzupełniający. Powoływanie się apelującego na przepis art.7 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i żądanie, aby do okresów nieskładkowych zaliczyć okresu pobieranej przez wnioskodawcę renty inwalidzkiej świadczy o braku znajomości przepisów z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych. Renta chorobowa wymieniona w art. 7 pkt 2 powołanej wyżej ustawy dotyczy świadczenia, które wprowadzono do systemu świadczeń ubezpieczeniowych od dnia 1 stycznia 1975 r. na mocy dodania art. 29a i art. 29b do ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 6 ze zm.). Przepis art. 29 ust.1 tej ustawy stanowił, że renta chorobowa przysługuje pracownikowi, który po wyczerpaniu zasiłku chorobowego jest nadal niezdolny do podjęcia jakiegokolwiek pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja rokują odzyskanie zdolności do pracy i renta ta przysługuje przez okres niezbędny do przywrócenia zdolności do pracy, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy. Ustawę znowelizowano na podstawie art. 56 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 47, poz. 280). Od dnia 1 stycznia 1983 r. w miejsce renty chorobowej (ustawa z dnia 23 stycznia 1968 r. utraciła moc), wprowadzono świadczenie rehabilitacyjne w ramach ubezpieczenia chorobowego. Takiego świadczenia wnioskodawca nigdy nie otrzymywał, a mylenie instytucji renty chorobowej z rentą z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy jest rażącym błędem pełnomocnika będącego radcą prawnym.

Natomiast całkowicie niezrozumiały jest zarzut naruszenia przepisu art.10 ust.1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i domaganie wliczenia do okresów ubezpieczenia wnioskodawcy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w charakterze domownika. Wnioskodawca, po ukończeniu 16 roku życia był już objęty ubezpieczeniem społecznym z tytułu zatrudnienia i nieprzerwanie do dnia 24 lutego 1991 roku podlegał temu ubezpieczeniu. Nie jest zatem możliwe uzupełnienie okresów ubezpieczenia, ponieważ cały ten okres jest już uwzględniony. Żądanie apelującego zmierza do zapewne po policzenia tego okresu podwójnie – jako okres zatrudnienia i jako okres pracy w gospodarstwie rolnym, ale takiej możliwości żaden przepis nie przewiduje i to bez względu na to, czy istniał czy nie obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników oraz czy składki były opłacane.

Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i wnioski prawnicze zawarte w motywach zaskarżonego wyroku. W tej sytuacji nie zachodzi potrzeba ich powtarzania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1997 roku II UKN 61/97 – OSNAPiUS 1998/3/104, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 roku I PKN 339/98 – OSNAPiUS 1998/24/776). Podnieść należy dodatkowo, że skarżący argumentami przytoczonymi w apelacji w żaden sposób nie podważył zasadności stanowiska Sądu pierwszej instancji. Apelacja zawiera bowiem jedynie własną ocenę interpretację wybranych przepisów nie znajdującą potwierdzenia ani w ich treści, ani w utrwalonym orzecznictwie sądów.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok w pełni odpowiada przepisom prawa, dlatego apelacja nie może być uwzględniona.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art.385 KPC orzekł, jak w sentencji.